

Πρωτοπρεσβυτέρου Ἰωάννου Φωτοπούλου

Ὁ Ἀββᾶς Ἰσαάκ ὁ Σύρος, στό στόχαστρο τοῦ Οἰκουμενισμοῦ:

Μιά ἀήθης Οἰκουμενιστική ἐπίθεση στήν ἀγιότητα καί τά θεόπνευστα συγγράμματά του

(Ἡ ἐργασία αὐτή εἶχε ὡς ἀφορμή α) τό βιβλίον «Ἅγιος Ἰσαάκ ὁ Σύρος. Ὁ πνευματικός του κόσμος» (ἐκδόσεις ΑΚΡΙΤΑΣ) τοῦ ἐπισκόπου Ἰλαρίωνος Ἀλφέγιεφ καί τήν τρίτομη ἐκδοση τῶν ψευδοἰσαακείων συγγραμμάτων ἀπό τήν Ἱ. Μονή Προφήτου Ἡλίου Θήρας μέ τόν τίτλον «Ἰσαάκ τοῦ Σύρου Ἀσκητικά. Μετάφραση ἀπό τά Συριακά». Μετά τήν ἐργασία ἀκολουθεῖ ἐπιστολή τοῦ συγγραφέως πρὸς τόν Καθηγούμενον τῆς Ἱ. Μονῆς Προφήτου Ἡλίου Θήρας σχετικά μέ τήν ἐκδοση τῶν κακοδόξων συγγραμμάτων τοῦ ψευδοἰσαάκ).

1) Εἰσαγωγικά- Ὁ Ἀββᾶς Ἰσαάκ ὁ Σύρος

Ἡ πλήρης καί παντελής ἀπουσία τῆς ἀκτίστου Χάριτος στή Δύση καί ὁ συνακόλουθος ὀρθολογισμός τῶν θεολόγων τῆς δημιουργήσε ἕνα χάος, μιά σύγχυση στήν πίστη ὅλων τῶν «χριστιανῶν» τῆς Δύσεως. Πάρα πολλοί ἄνθρωποι ἐνδιαφερόμενοι σοβαρά γιά τήν πίστη καί τήν χριστιανική ζωή μπολιάστηκαν μέ διαρκεῖς ἀμφιβολίες ἐν σχέσει πρὸς τό Εὐαγγέλιον, τήν ἀλήθεια καί τήν γνησιότητά του, γιά τήν ὀρθή πίστη, γιά τήν γνησιότητα τῶν πατερικῶν κειμένων ἀκόμη καί γιά τήν... ὑπαρξή κάποιων Ἀγίων!

Δυστυχῶς αὐτή ἡ φοβερή σύγχυση μεταφέρθηκε καί στόν ὀρθόδοξο χῶρον μέ βιβλία περιοδικά, ἐκπομπές, συνέδρια καί ἐπιτροπές δηλητηριάζουν μέ μικρές, προσεκτικές δόσεις τήν ὀρθόδοξη συνειδηση. Ἐνσπείρουν δισταγμό ὡς πρὸς τήν πλήρη καί ἀπόλυτη ἀλήθεια τῆς Ὀρθοδοξίας καί χρησιμοποιοῦν ἕνα δῆθεν διάλογο μέ σκοπό τήν συμφιλίωση ὀρθοδοξίας καί πλάνης, ὀρθοδοξίας καί θρησκειῶν, συμφῶνως πάντοτε μέ τά κελεύσματα τῆς Ν. Ἐποχῆς.

Στήν οἰκουμενιστική αὐτή πρωτοπορία βρίσκεται καί τό προσφάτως ἐκδοθέν ἀπό τίς Ἐκδόσεις ΑΚΡΙΤΑΣ βιβλίον τοῦ Ρώσου ἐπισκόπου Βιέννης Ἰλαρίωνος Ἀλφέγιεφ, «Ἅγιος Ἰσαάκ ὁ Σύρος. Ὁ πνευματικός του κόσμος».

Πρὶν μιλήσουμε γιά τό βιβλίον τοῦ Ἀλφέγιεφ πρέπει νά ποῦμε ποιός εἶναι ὁ Ἀββᾶς Ἰσαάκ ὁ Σύρος. Γεννήθηκε στήν Νινευί ἢ κατ' ἄλλους κοντά στήν Ἐδεσσα τῆς Μεσοποταμίας. Ἐζησε τόν ΣΤ' αἰῶνα. Ἐπειδή ὑπάρχει ἐπιστολή του πού τήν ἀπευθύνει στόν τότε νέο στήν ἡλικία

Ἅγιος Συμεών τόν Θαυμαστορείτη (521-596μ.Χ.), γίνεται ἡ υπόθεση ὅτι ὁ Ἅγιος Ἰσαάκ «ἤχμαζεν» γύρω στά 530 μ.Χ. καί κατά πάσα πιθανότητα ἐκοιμήθη στό τέλος τοῦ ΣΤ΄ αἰῶνος. Νέος ἔγινε μοναχός μαζί μέ τόν ἀδελφόν του στή Μονή τοῦ Ἁγίου Ματθαίου καί ἀργότερα τόν κατέλαβε ὁ ἔρως τῆς ἡσυχίας καί ἀνεχώρησε στήν ἔρημο. Ὅταν ὁ ἀδελφός του ἔγινε ἡγούμενος στό μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Ματθαίου τόν κάλεσε νά γυρίσει πίσω, ἀλλά ἐκεῖνος ἔχοντας τήν ἡσυχαστική ἐμπειρία ἀρνεῖται. Ἀργότερα ὅμως ὑπακούει σέ θεία ἀποκάλυψη καί δέχεται νά γίνει ἐπίσκοπος Νινευί. Ἀλλά γιά πολύ λίγο. Τήν ἴδια ἡμέρα πού χειροτονήθηκε ἐπίσκοπος ἤλθαν στό ἐπισκοπεῖο δύο ἀνδρωποὶ γιά νά λύσουν μία διαφορά τους. Ὅταν ὁ Ἅγιος ἔδесе σάν βάση γιά τή λύση τῶν προβλημάτων τους τό Εὐαγγέλιο, ὁ ἓνας ἐξ αὐτῶν ἀρνήθηκε. Τότε σκέφθηκε ὁ Ἅγιος: «Ἄν αὐτοί ἐδῶ δέν ὑπακούουν στά εὐαγγελικά προστάγματα τοῦ Κυρίου τότε τί ἤρθα ἐγώ νά κάμω ἐδῶ;» Ἐγκατέλειψε τόν ἐπισκοπικό θρόνο καί γύρισε στήν ἀγαπημένη του σκήτη, ὅπου ἔζησε μέχρι τό θάνατό του ἀγωνιζόμενος.

Ὅμως ἂν ὁ λεπτομερής βίος τοῦ Ἀββᾶ Ἰσαάκ δέν εἶναι γνωστός, ὁ Ἅγιος εἶναι πασίγνωστος ἀπό τοὺς ἀσκητικούς Λόγους του. Τόν 8ο ἢ τό ἀργότερο τόν 9ο αἰῶνα δύο μοναχοὶ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Σάββα τῆς Παλαιστίνης ὁ Ἀβράμιος καί ὁ Πατρίκιος ἀνακαλύπτουν τόν οὐράνιο αὐτό θησαυρό τῶν Λόγων τοῦ Ἁγίου καί τοὺς μετέφρασαν ἀπό τά συριακά στήν ἀρχαία ἑλληνική. Ὁ θησαυρός αὐτός διαδόθηκε παντοῦ διά μεταφράσεων στήν ἀραβική, σλαβωνική καί λατινική γλῶσσα καί στή συνέχεια σέ ὅλες τίς εὐρωπαϊκές γλῶσσες.

Ἔτσι τά ἔργα τοῦ Ὁσίου Ἰσαάκ γίνονται ἐντρύφημα, τροφή πνευματική καί παρηγορία στοὺς ἡσυχαστές, τοὺς μοναχοὺς καί ὅλους τοὺς πιστοὺς. Ἀνεδείχθη οἰκουμενικός διδάσκαλος τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Ἀλλά καί οἱ ἐτερόδοξοι μέ τίς μεταφράσεις στή γλῶσσα τους ἐδέλχθησαν ἀπό τή διδασκαλία του καί τόν μελετοῦν μέ δίψα.

Παρά ταῦτα μόνο τά τελευταῖα, σχετικῶς, χρόνια καθιερώνεται ἡ ἑορτή τῆς μνήμης του. Παλαιότερα στό Ἅγιο Ὄρος τόν τιμοῦσαν στίς 28 Ἰανουαρίου μαζί μέ τόν Ἅγιο Ἐφραίμ ἐνῶ τώρα τελευταῖα στίς 28 Σεπτεμβρίου. Ἀλλά μήπως αὐτή ἡ καθυστέρηση τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς μνήμης του, λυμαινεται καθόλου τήν ἀγιότητα του καί τή δόξα του; Μήπως ὁ Ἀββᾶς Ἰσαάκ δέν εἶναι Ἅγιος; Κατ' ἀρχάς πρέπει νά ποῦμε ὅτι ὑπάρχουν πολλοὶ Ἅγιοι οἱ ὁποῖοι ἀναφερόμενοι ὡς Ἅγιοι σέ βιβλία Πατερικά δέν ἔχουν καθιερωμένη μνήμη ἢ ὅπως συμβαίνει μέ τόν Ἅγιο Ἰσαάκ τόν Σύρο, καθιερώθηκε ἡ μνήμη τους τά τελευταῖα χρόνια. Ἔτσι ματαίως θά ἀναζητήσῃ κάποιος ἡμέρα μνήμης γιά τόν Ὁσιο Θεόγνωστο τῆς Φιλοκαλίας ἐνῶ ἡ μνήμη τοῦ Ἁγίου Διαδόχου Φωτικῆς, τοῦ Ἡσυχίου τοῦ πρεσβυτέρου, τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Καρπαθίου, τοῦ συγγραφέως τῶν Παραμυθητικῶν κεφαλαίων πρὸς τοὺς ἐν Ἰνδία μοναχοὺς, τοῦ Ἁγίου Νικολάου τοῦ Καβάσιλα καί τοῦ Ἁγίου Συμεών Θεσσαλονίκης ἡ μνήμη καθιερώθηκε τά τελευταῖα χρόνια.

II) Οἱ Ἅγιοι Πατέρες γιά τόν Ἀββᾶ Ἰσαάκ

Παρά ὅμως τήν ἔλλειψη ἡμερομηνίας μνήμης αὐτῶν τῶν Ἁγίων καί πολλῶν ἄλλων ἡ Ἐκκλησία δέχεται ὡς αὐθεντικό ἐν Χριστῷ, δηλαδή ὡς ἀγιοπνευματικό τό Βίο τους, τίς δέ διδασχές τους ὡς ἀπόσταγμα τῆς ὑπ' αὐτῶν ἐμπειρίας τῆς θεώσεως, τῆς ὑπ' αὐτῶν «αἰσθήσεως ἐν Θεῷ», ὅπως γράφει ὁ Ἀββᾶς Ἰσαάκ.

Ὅλα αὐτά κατ' ἐξοχὴν ἰσχύουν σέ ὑψιστο βαθμό γιά τόν Ἅγιο Ἰσαάκ. Ὅλοι οἱ μετὰ ἀπ' αὐτόν ἀσκητικοὶ Πατέρες παραπέμπουν σ' αὐτόν, ὡς Ἅγιον Ἰσαάκ, ὡς γνήσιο διδάσκαλο τῆς

ἀσκητικῆς ζωῆς, ὡς ἔμπειρο ἀγωνιστή καί ἐκπαιδευτή στόν πόλεμο κατά τοῦ διαβόλου καί τῶν παθῶν, ὡς πνευματική λυδία λίθο μέ τήν ὁποία δοκιμάζονται οἱ ἐμπειρίες τῶν ἀγωνιζομένων, ἄν εἶναι ἐκ τοῦ Θεοῦ ἢ ἐκ τοῦ διαβόλου. Σ' αὐτόν παραπέμπει 29(!) φορές ὁ Ὅσιος Πέτρος ὁ Δαμασκηνός (Θ' αἰών) στά ἔργα του πού δημοσιεύονται στή Φιλοκαλία, ὁ Ὅσιος Νικηφόρος ὁ μονάζων, ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ στό Λόγο περί νήψεως καί φυλακῆς καρδίας, ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Σιναΐτης, ὁ ὁποῖος, συνιστᾷ στούς ἡσυχαστές τή μελέτη τῶν Λόγων του τοποθετώντας τον ἀνάμεσα στόν Ἅγιο Ἰωάννη τῆς Κλίμακος καί τόν Ἅγιο Μάξιμο τόν Ὁμολογητή, οἱ Ἅγιοι Κάλλιστος καί Ἰγνάτιος οἱ Ξανθόπουλοι (26 παραπομπές). Ἀπό τόν Ἅγιο Κάλλιστο τόν Καταφυγιώτη ἀποκαλεῖται «ἡσυχίας ἄκρος ὑφήγητής».

Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς γράφει: «... καρπὸν τῆς προσευχῆς ὁ Ἅγιος Ἰσαάκ προσηγόρευσε τὸν φωτισμὸν φησὶ γάρ, <καθαρότης ἐστὶ νοός, ἐφ' ἣ διαυγάζει ἐν τῷ καιρῷ τῆς προσευχῆς τὸ φῶς τῆς ἁγίας Τριάδος· καὶ τότε ὁ νοὺς ὑπεράνω τῆς προσευχῆς γίνεται καὶ οὐ δεῖ καλεῖν ταύτην προσευχήν, ἀλλὰ τοκετόν τῆς καθαρᾶς προσευχῆς, τῆς διὰ τοῦ Πνεύματος καταπεμπομένης> καὶ πάλιν <προσευχή ἐστὶ καθαρότης νοός, ἥτις μόνη ἐκ τοῦ φωτός τῆς Ἁγίας Τριάδος μετ' ἐκπλήξεως τέμνεται.>» καὶ τὸν ὀνομάζει «ἐπόπτη καὶ συγγραφέα τῆς μυστικῆς ἐποπτίας».

Στόν Βίο τοῦ Ὁσίου Σάββα τοῦ Βατοπεδινοῦ, ὁ Ὅσιος Ἰσαάκ ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ βιογράφου τοῦ Ἁγίου Φιλοθέου, ὡς «ὁ παθῶν ταῦτα καὶ μαθῶν (δηλαδή τήν κατά Χριστόν ἀλλοίωσιν, ἔλλαμψιν καὶ θέωσιν) Σύρος ἐκεῖνος τήν ἡσυχίαν τε καὶ θεωρίαν ὁ περιβόητος».

Ὁ μέγας Ρῶσος ἡσυχαστής, ὁ Ἅγιος Νεῖλος Σόρσκυ (1433-1508) στά Ἀσκητικά του 37 φορές παραπέμπει στόν Ἅγιο μας.

Ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης τὸν ἀποκαλεῖ «ὁ ἐμός θεοφόρος φιλόσοφος Ἅγιος Ἰσαάκ».

Ὁ Γέρον Ἰουστίνος Πόποβιτς γράφει: «Μεταξύ τῶν ἁγίων τούτων φιλοσόφων [δηλαδή τῶν Ἁγίων Πατέρων] μία ἀπό τὰς πρώτας θέσεις ἀνήκει εἰς τὸν μέγαν ἀσκητὴν καὶ ἅγιον Ἰσαάκ τὸν Σύρον. Εἰς τὰ συγγράμματά του ὁ ἅγιος Ἰσαάκ μέ σπανίαν ἐμπειρικὴν γνώσιν παρακολουθεῖ καὶ περιγράφει τὴν διαδικασίαν τῆς ἐξυγιάνσεως καὶ καθάρσεως τῶν ἀνθρωπίνων ὀργάνων τῆς γνώσεως».

Ὁ Γέροντας Ἱερώνυμος τῆς Αἰγίνης ἔλεγε: «Ὁ Ἰσαάκ ὁ Σύρος κρύβει ἓνα μεγάλο θησαυρό. Ἀνοίξετέ τον, διαβάσατέ τον πλουτίσατε πνευματικά... Ἄν δέν ἔχεις Ἰσαάκ Σύρο, καὶ ἄν δέν ἔχεις λεφτά νά τὸν ἀγοράσῃς, νά πάρῃς μιά τσάντα καὶ νά βγῆς νά ζητήσῃς χρήματα καὶ νά τὸν πάρῃς... Ὅταν τὸ διαβάξῃς καὶ χαίρεσαι καὶ ἐλέγχεσαι... Νά διαβάξετε ἓνα φύλλο τῆν ἡμέραν, νά βλέπεσθε σάν σέ καθρέφτη».

Ὁ Γέροντας Παῖσιος ἔλεγε: «Ἄν πήγαινε κανεὶς στό Ψυχιατεῖο καὶ διάβαζε στούς ἀσθενεῖς τὸν Ἀββᾶ Ἰσαάκ, δά γίνονταν καλά ὅσοι πιστεύουν στόν Θεό, γιατί δά γνώριζαν τὸ βαθύτερο νόημα τῆς ζωῆς». Στίς ἐπιστολές του ὁ Γέροντας γράφει: «Πολύ βοηθᾷ ἡ μελέτη στά Ἀσκητικά τοῦ Ἀββᾶ Ἰσαάκ, διότι καὶ τὸ βαθύτερο νόημα τῆς ζωῆς δίνει νά καταλάβει κανεὶς καὶ κάθε εἶδους μικρὸ ἢ μέγαλο κόμπλεξ καὶ ἐάν ἔχει ὁ ἄνθρωπος πού πιστεύει στό Θεό, τὸν βοηθαίει γιὰ νά τὸ διώξῃ... Στό Βίο τέλος τοῦ Γέροντος διαβάζουμε: «Ἐλεγε ὅτι τὸ βιβλίον τοῦ Ἀββᾶ Ἰσαάκ ἀξίζει ὅσο ὀλόκληρη πατερικὴ βιβλιοθήκη. Στό βιβλίον [τῶν Ἀσκητικῶν τοῦ Ἁγίου Ἰσαάκ] πού διάβαζε, κάτω ἀπὸ τήν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου, πού κρατᾷ στό χέρι του ἓνα φτερό καὶ

γράφει, σημείωσε: «Ἀββᾶ μου, δός μου τήν πέννα σου νά ὑπογραμμίσω ὁλόκληρο τό βιβλίό σου»».

Ὁ Γέρων Πορφύριος ἔλεγε: «Βέβαια γιά τά μυστήρια πού ὁ Θεός ἀποκαλύπτει μέσα μας καλύτερη εἶναι ἡ σιωπή. Νά, ὅμως, πού μπορεῖ νά μᾶς συμβεῖ, ὅπως στόν Ἀπόστολο Παῦλο, πού λέγει: «Παραφέρθηκα ἔσεῖς μέ ἀναγκάσατε νά τά πῶ λόγῳ τῆς ἀγάπης» (Ρωμ. 1, 11-12). Τό ἴδιο στενοχωριέται καί ὁ Ἀββᾶς Ἰσαάκ, πού ἀναγκάζεται νά πει τά μυστήρια καί τά βαθιά βιώματα τῆς καρδιάς του, ὁρμώμενος ἀπό ἀγάπη καί μόνο. νά πῶς τό λέει: «Ἐγίνα μωρός δέν ὑποφέρω νά φυλάξω τό μυστήριον ἐν σιωπῇ, ἀλλά γίνομαι ἀνόητος διά τήν ὠφέλειαν τῶν ἀδελφῶν...».

Ἀπό ὅλες αὐτές τίς μαρτυρίες τῶν Ἁγίων πατέρων καί συγχρόνων Γερόντων γίνεται ἐμφανές ἡ καθολική ἀποδοχή τῆς ἀγιότητος τοῦ Ἀββᾶ Ἰσαάκ καί τῶν ἁγίων συγγραμμάτων του, ἡ ὀρθοδοξία του καί ἡ γνησιότητα τῶν ἁγιοπνευματικῶν ἐμπειριῶν του.

III) Ἀσεβεῖς φλυαρίες περί τοῦ προσώπου τοῦ Ἁγίου Ἰσαάκ

Ἄς ἔλθουμε τώρα στό βιβλίον τοῦ Ἀλφέγιεφ. «Ἀπό τήν εἰσαγωγή τοῦ Wensinck», γράφει στόν πρόλογο τοῦ βιβλίου ὁ ἐπίσκοπος Κάλλιστος, «καί ἀπό ἄλλες ἐργασίες ἔμαθα ποιός ἦταν ὁ Ἰσαάκ... Ἀνακάλυψα πῶς ἀνῆκε στήν Ἐκκλησία τῆς Ἀνατολῆς, σ' αὐτήν πού ἀποκαλεῖται συνήθως <Νεστοριανή>. Κι ἔτσι ἔφθασα σιγά σιγά στό σημεῖο νά συνειδητοποιήσω, πῶς τοῦτο δέν σήμαινε πῶς ὁ ἴδιος ὁ Ἰσαάκ ἦ ἡ ἐκκλησιαστική κοινότητα στήν ὁποία ἀνῆκε, δά μπορούσε ἄκριτα νά καταδικαστοῦν ὡς αἰρετικοί». Ἀπό τά γραφόμενα τοῦ ἐπισκόπου Καλλίστου, ἀλλά καί ἀπό ὅλο τό βιβλίον τοῦ ἐπισκόπου Ἰλαρίωνος γίνεται ἀμέσως κατανοητό, ὅτι ἔχει διαγραφῆ ἀπό τή συνειδήσή τους ἡ ἐκκλησιαστική παράδοση περί τοῦ Βίου τοῦ Ἁγίου Ἰσαάκ «ἔμαθαν» ἀμφότεροι ἀπό τόν Wensinck καί ἀπό ἄλλες ἐργασίες, ὅτι ὁ Ἀββᾶς Ἰσαάκ εἶναι Νεστοριανός!!!

Οἱ δυτικοί ἐρευνητές μελέτησαν τό νεστοριανό «βιβλίον τῆς ἀγνότητος» ὅπου γίνεται λόγος γιά κάποιον Ἰσαάκ πού γεννήθηκε στό Beit Qatraye στή δυτική ἀκτῆ τοῦ Περσικοῦ Κόλπου καί χειροτονήθηκε ἀπό τόν Νεστοριανό Givargis περίπου τό 660 ἐπίσκοπος Νινευί. Μετά 5 μῆνες παραιτήθηκε γιά ἄγνωστο λόγο καί ἀσκήτεψε στό ὄρος Matout. Μετά πῆγε στή Μονή Shabur, ὅπου πέθανε τυφλός ἀπό τό πολύ διάβασμα. Ἐγραψε καί κάποια βιβλία γιά τήν ἀναχωρητική ζωή. Μετά ἀπό αὐτή τή... φοβερή «ἀνακάλυψη», οἱ ἐρευνητές κατέληξαν ὅτι αὐτός εἶναι ὁ Ἀββᾶς Ἰσαάκ πού γνωρίζουμε! Μέ πολύ μεγάλη εὐκολία ὁ Ἀλφέγιεφ περιφρονεῖ ὅλα τά ὑπάρχοντα στοιχεῖα τοῦ ὀρθοδόξου Βίου του: α) τόν τόπο καταγωγῆς πού εἶναι ἡ Νινευί ἢ ἡ Ἐδεσσα τῆς Μεσοποταμίας καί ὄχι τό Κατάρ β) τό χρόνο γεννήσεως, ὁ ὁποῖος ὑπολογίζεται περίπου 100 χρόνια νωρίτερα γ) τή διήγηση γιά τήν αἰτία παραιτήσεως του τήν ὁποία ἀποκαλεῖ «θρῦλον» καί τήν ἄμεση ἀναχώρησή του καί ὄχι μετά 5 μῆνες δ) τόν τόπο τῆς ἀσκήσεως του σέ σκήτη καί ὄχι στό μοναστήρι Σαμπούρ. Πλάθει μύθους γιά τούς λόγους χειροτονίας καί παραιτήσεως ἀπό τό ἐπισκοπικό ἀξίωμα. Κατά τό πλεῖστον ὁ νεστοριανός ἱστορικός εἶναι, γιά τόν Ἀλφέγιεφ, πλήρως ἀξιόπιστος, ἐνῶ οἱ πληροφορίες τῶν ὀρθοδόξων εἶναι μυθώδεις καί ἔλλειπεις.

Πάντως ἀπό τή σύγκριση τῶν δύο Βίων γίνεται φανερό ὅτι ὁ ὑπό τῆς νεστοριανῆς ἱστορικῆς πηγῆς ἀναφερόμενος Ἰσαάκ εἶναι ἄλλο πρόσωπο διάφορο τοῦ Ὁσίου. Τό γεγονός ὅτι στήν περιοχή τῆς Συρίας-Περσίας-Μεσοποταμίας ἦταν διαδεδομένος ὁ νεστοριανισμός δέν

σημαίνει πὼς ἐκεῖ δέν ὑπῆρχαν ὀρθόδοξοι καί πὼς ὁ Ἀββᾶς Ἰσαάκ ἐπίσκοπος Νινευί ταυτίζεται μέ τόν ἀναφερόμενο ἀπό τούς νεστοριανούς καί δέν εἶναι ὀρθόδοξος.

Βέβαια ἀπό παλαιά δημιουργοῦνταν προβλήματα ταυτίσεως ὀρθοδόξων Πατέρων μέ αἰρετικούς. Ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης γράφει γιά τόν Ἅγιο Βαρσανούφιο: «... δύο ἐστάθησαν Βαρσανούφιοι, ἕνας ὁ παρών Ἅγιος καί ὀρθοδοξότατος πατήρ, καί ἄλλος αἰρετικός, ἐκ τῆς αἰρέσεως τῶν μονοφυσιτῶν... τόν ὁποῖον... ἀναφέρει ὁ θεῖος Σωφρόνιος, ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων... Ὅτι δέ ὁ θεῖος οὗτος Βαρσανούφιος... ἦτον ὀρθοδοξότατος καί ἐδέχετο αὐτόν ἢ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ὡς Ἅγιον, ἐβεβαίωσε καί ὁ Ἅγιος Πατριάρχης Ταράσιος ἐρωτηθεὶς περὶ τούτου ἀπό τόν Ἅγιον Θεόδωρον τόν Στουδίτην. Βεβαίωι δέ καί ὁ αὐτός Θεόδωρος ὁ Στουδίτης ἐν τῇ αὐτοῦ Διαθήκῃ Προσέτι... ἀποδέχομαι... καί πάντων τῶν θεσπεσιῶν Πατέρων, Διδασκάλων τε καί Ἀσκητῶν τούς βίους τε καί τά συγγράμματα. Τοῦτο δέ λέγω διὰ τόν φρενοβλαβῆ Πάμφιλον, τόν ἀπό Ἀνατολῆς φοιτήσαντα καί τούς δε τούς Ὁσίου διαβαλόντα λέγω δῆ, Μᾶρκον, Ἡσαΐαν, Βαρσανούφιον, Δωρόδεόν τε καί Ἡσύχιον». Ἔτσι τό κριτήριον Ὀρθοδοξίας τῶν Ἁγίων εἶναι ἡ μαρτυρία τῶν μετ' αὐτούς Ἁγίων Πατέρων. Σήμερα πιθανόν πολλοί ἐρευνητές καί πατρολόγοι ἐρευνώντας θά ταύτιζαν τούς δύο Βαρσανουφίους ἀκολουθώντας τόν «φρενοβλαβῆ» Πάμφιλο.

Ἔχουμε καί ἓνα ἀρκετά πρόσφατο παράδειγμα. Ὁ γνωστός ὀρθόδοξος θεολόγος John Meyendorff ἐπέμενε νά χαρακτηρίζει τόν Ἅγιο Σάββα τόν Βατοπεδινό ἀντιησυχαστή καί ἀντι-Παλαμίτη, ἂν καί ὁ βίος του εἶναι πλήρης ἀγιοπνευματικῶν ἐμπειριῶν. Τόν ταύτιζε ἐσφαλμένα μέ κάποιον ἀντιησυχαστή ὀνόματι Σάββα Λογαρά μέχρι ὅτου σέ χειρόγραφο τῆς Ἱ. Μονῆς Μ. Λαύρας ἀποκαλύφθηκε ὅτι τό ἐπώνυμο τοῦ Ἁγίου ἦταν Τζίσκος! Στ' ἀλήθεια χρειάζοταν αὐτή ἡ μαρτυρία γιά νά πεισθοῦμε περὶ τῆς ἀγιότητος τοῦ Ὁσίου Σάββα τοῦ Βατοπεδινοῦ, ὅταν ἔχουμε τό θαυμαστό Βίο του καί τή μαρτυρία τοῦ Ἁγίου Φιλοθέου;

IV) Τά ἀνοσιουργήματα τοῦ ψευδο-Ἰσαάκ.

Μετά τήν ψευδοανακάλυψη ὅτι ὁ Ἅγιος Ἰσαάκ ἦταν νεστοριανός, ἀκολούθησε καί ἄλλη «ἀνακάλυψη». Κάποιος δρ. Sebastian Brock ἀνακάλυψε τό 1983 σέ βιβλιοθήκη τῆς Ὁξφόρδης κάποιον χειρόγραφο τοῦ δεκάτου ἢ ἑνδεκάτου αἰῶνος πού περιεῖχε στή Συριακή γλῶσσα μιᾶ συλλογή ἀσκητικῶν λόγων (41 Κεφάλαια) στό ὄνομα Ἰσαάκ τοῦ Σύρου. Τούς περισσότερους λόγους ἐξέδωσε ὁ Brock με ἀγγλική μετάφραση τό 1995.

Δυστυχῶς ἀπό τίς ἐκδόσεις «Θεσβίτης» τῆς Ἱ. Μονῆς Προφῆτου Ἡλιοῦ Θήρας μεταφράστηκαν σέ τρεῖς τόμους οἱ Λόγοι αὐτοί. Ὑποτίθεται ὅτι αὐτά εἶναι κείμενα γνήσια τοῦ Ἀββᾶ Ἰσαάκ. Ὅπως γράφει ὁ Ἀλφέγιεφ αὐτή ἡ συλλογή «δέν μεταφράστηκε στήν Ἑλληνική καί δέν γνώρισε τή διάδοση τῆς πρώτης». Γιατί ἄραγε; Ὑπῆρχε λόγος; Μάλιστα. Ὑπάρχουν τρεῖς λόγοι σοβαρότατοι.

α) Διότι κατά τήν ὀρθόδοξη παράδοση τά κείμενα αὐτά δέν ἀνήκουν στόν ὄσιο Ἰσαάκ.

Πουθενά ἀπό ὀρθόδοξου πλευρᾶς δέν γίνεται μνεῖα γιά τά κείμενα αὐτά. Ἀπορεῖ στ' ἀλήθεια κανεὶς γιά τή βεβαιότητα τοῦ Ἀλφέγιεφ καί τῶν εὐρωπαϊῶν δασκάλων του ὅσον ἀφορᾶ τή γνησιότητα αὐτοῦ τοῦ, ὅπως τό ἀποκαλεῖ, «Β' μέρους» τῶν ἔργων τοῦ Ἀββᾶ Ἰσαάκ,

ὅταν κατά πολλούς δυτικούς μελετητές, τούς ὁποίους ὁ Ἀλφέγιεφ ἀκολουθεῖ κατά πόδας, τήν περίοδο αὐτή στήν περιοχή Συρίας-Μεσοποταμίας ὑπάρχουν πολλοί συγγραφεῖς μέ τό ὄνομα Ἰσαάκ. Τό γεγονός αὐτό δημιουργεῖ ἀμφιβολίες ὡς πρός τήν πατρότητα τῶν κειμένων πού φέρουν τό ὄνομα τοῦ Ἰσαάκ τῆς Νινευί. Τέτοιοι εἶναι ὁ Ἰσαάκ Ἀντιοχείας μέ κείμενα κατά νεστοριανῶν καί Μονοφυσιτῶν, οἱ μονοφυσίτες Ἰσαάκ τοῦ Ἀμίδα καί Ἰσαάκ Ἐδέσσης καί κάποιος ὀρθόδοξος Ἰσαάκ ἀπό τήν Ἐδεσσα. Ἀλλά καί ὁ Ἀλφέγιεφ διατελῶν ἐν συγχύσει προσπαθεῖ νά ξεκαθαρίσει τά κείμενα χωρίς κατά τή γνώμη μου ἀποτέλεσμα. Ἴδού τί γράφει: «Ὁ Bedjan δίνει μερικά ἀποσπάσματα ἀπό τό Γ' Μέρος [οἱ «εἰδικοί» κάνουν λόγο καί γιά Γ' μέρος(!)], ἀλλά αὐτά τά κείμενα ἀνήκουν στήν πραγματικότητα στόν Dadisho ἀπό τό Κατάρ... ἐπίσης ἀναφέρει τή Βίβλο τῆς Χάριτος, πού ἀποδίδεται στόν Ἰσαάκ, ἀλλά οἱ σύγχρονοι μελετητές ἀμφισβητοῦν τήν ἀυθεντικότητά του. Ὁ D. Miller ὑποστηρίζει πώς δέν ἔχει γραφτεῖ ἀπό τόν Ἰσαάκ, ἀλλά ἀνήκει στήν πένα τοῦ Συμεών d- Taibutheh». Ἀκόμα καί ἀπό τά γνήσια κείμενα τοῦ Ἁγίου ὀρισμένα τά ἀποδίδει ὁ Ἀλφέγιεφ σέ αἰρετικούς. Πλήρης καί καθολική σύγχυση!

Γιά μᾶς τούς ὀρθοδόξους, βέβαια, οἱ ὁποῖοι ἐμπιστευόμαστε τήν Παράδοση τά πράγματα εἶναι ἀπλᾶ. Δέν δεχόμεθα, δέν παραλαμβάνουμε «ἀλλαχθέν», δηλαδή ὑπό τῶν κλεπτῶν καί ληστῶν τῆς σωτηρίας μας ὅ,τι δέν μᾶς παραδίδει ἡ Ἁγία Ὄρθόδοξος Ἐκκλησία διά τῶν Ἁγίων Πατέρων. Παρά ταῦτα ἄς δοῦμε καί τό δεύτερο οὐσιαστικό λόγο ἀπορρίψεως τῶν κειμένων αὐτῶν.

6) Διότι σέ πολλά σημεῖα τά κείμενα αὐτά γέμουν νεστοριανῶν κακοδοξιῶν καί παραπέμπουν σέ αἰρετικούς.

Ὁ αἰρετικός Νεστόριος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, πίστευε ὅτι στόν Χριστό ὑπάρχουν ὄχι μόνο δύο φύσεις ἀλλά καί δύο πρόσωπα. Μή δυνάμενος νά δεχθεῖ τήν ἐνότητα τῶν θείων φύσεων στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, τήν πρόσληψη τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως εἰς τήν Ὑπόστασιν τοῦ Θεοῦ Λόγου ἐπινόησε διαφόρων εἰδῶν ἐνώσεις «κατά τήν ἀξίαν... καί ταυτοβουλίαν καί ὁμοτιμίαν καί εὐδοκίαν καί ὁμωνυμίαν» ἀρνούμενος τήν καθ' ὑπόστασιν Ἐνωση πού εἶναι καί ἡ προϋπόθεση τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου. Γι' αὐτή τήν πλάνη ἀναθεματίσθηκε ἀπό τήν Γ' ἐν Ἐφέσῳ Οἰκουμενική Σύνοδο.

Ἀπό τά κείμενα τοῦ ψευδο-Ἰσαάκ ἀποσπάσματα τῶν ὁποίων παραθέτει ὁ Ἀλφέγιεφ, γίνονται φανερό ὅτι ὁ συγγραφεύς τους εἶναι νεστοριανός.

Ἴδού ἀποσπάσματα:

1) Δοξάζω τή θεία Σου Φύση Κύριε, ἐπειδή ἔκανες τή φύση μου... τόπο ὅπου μπορεῖς νά κατοικήσεις καί νά ὀνομάζῃς γιά τή Θεότητά Σου, δηλαδή γιά Ἐκεῖνον πού κρατᾶ τά σκήπτρα τῆς Βασιλείας σου... τό ἔνδοξο σκῆνωμα τῆς αἰώνιας Ὑπαρξῆς Σου... τόν Ἰησοῦ Χριστό...

Ἐδῶ βλέπουμε νά διαχωρίζεται ἡ Θεία φύση ἀπό τήν ἀνθρώπινη. Ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ἕνας ἀνθρωπος πού εἶναι ἀπλῶς «τό ἔνδοξο σκῆνωμα τῆς Θεότητος». Πρόκειται γιά τή νεστοριανική πλάνη.

2) Δέν διστάζουμε νά ἀποκαλοῦμε τήν ἀνθρώπινη φύση τοῦ Κυρίου μας -καί εἶναι ὄντως ἀληθινός ἄνθρωπος - «Θεός» καί «Δημιουργός» καί «Κύριος»... Εἶπε ἀκόμα καί στούς Ἀγγέλους νά τόν λατρεύουν... Παραχώρησε σ' Αὐτόν νά λατρεύεται ἀδιάκριτα μαζί μέ Ἐκεῖνον, μέ μιᾶ ἐνιαία πράξη λατρείας γιά τόν Ἄνθρωπο πού ἔγινε Κύριος καί γιά τή Θεότητα ἐξίσου...

Κι ἐδῶ βλέπουμε δύο χωριστά πρόσωπα «Ἐκεῖνον» καί «Αὐτόν» τόν «Ἄνθρωπο» μέ κεφαλαῖο Α καί τήν «Θεότητα», στούς ὁποίους ἀπονέμεται ἡ ἴδια τιμὴ! Γιά τό λόγο αὐτό ὁ ἱερός Δαμασκηνός ἀποκαλοῦσε τόν Νεστορίο «ὀλεθριώτατο ἀνθρωπολάτρη», ἀφοῦ θεωρώντας τό Χριστό ἄνθρωπο, ἔστω καί μέ κεφαλαῖο Α, τόν λατρεύει ὡς Θεό.

Ἀλλά ἡ πλάνη αὐτή εἶχε ξεκινήσει ἀπό τόν διδάσκαλο τοῦ Νεστορίου τόν Θεόδωρο ἐπίσκοπο Μοψουεστίας (392-428) καί ἀπό τόν Διόδωρο Ταρσοῦ διδάσκαλο τοῦ Θεοδώρου. Ὁ Θεόδωρος ὁμιλεῖ γιά «συνάφειαν» δηλαδή «ἐνωσιν δύο ἐντελῶς χωριστῶν ὄντων κατά ἐπαφήν». Πίστευε ἐπίσης ὅτι «πρό τῆς Ἀναστάσεως ὁ Χριστός ἠδύνατο νά ἁμαρτήσῃ καί νά αἰχμαλωτισθῇ ἀπό ρυπαροῦς λογισμούς». Γιά τίς πλάνες του μετά θάνατον καταδικάσθηκε ἀπό τήν Ἐκκλησιαστική Σύνοδο (553 μ. Χ). Διαβάζουμε στό Πρακτικά της: «Ὅταν λοιπόν ἐφέραμεν εἰς τό μέσον τάς κατεσπαρμένας εἰς τά βιβλία του [τοῦ Θεοδώρου] βλασφημίας, ἐδαυμάσαμεν εἰς αὐτάς τήν μακροθυμίαν τοῦ Θεοῦ πῶς δέν ἐκάη αὐτοστιγμεί ἀπό τό θεῖο πῦρ ἡ γλῶσσα του καί ὁ νοῦς του πού ἐξήμεσαν τέτοια πράγματα... Οὔτε οἱ δαίμονες δέν ἐτόλμησαν νά εἶπουν ποτέ τοιαῦτα πράγματα ἐναντίον Σου!».

Ὁ Ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας γράφει γιά τό Θεόδωρο καί τό Διόδωρο σέ ἐπιστολή του πρὸς τόν βασιλέα Θεοδόσιο: «Ἰπῆρξε ἓνας Θεόδωρος καί πρό αὐτοῦ ἓνας Διόδωρος... Αὐτοὶ ὑπῆρξαν οἱ πατέρες τῆς ἀσεβείας τοῦ Νεστορίου. Καθ' ὅσον εἰς τά βιβλία πού συνέδεσαν βλασφημοῦν ὑπέρογκα κατά τοῦ πάντων ἡμῶν Σωτῆρος Χριστοῦ».

Καί ὅμως αὐτοὶ οἱ αἰρεσιάρχες στό κείμενο τοῦ ψευδο-Ἰσαάκ ἀναφέρονται ὡς οἱ μεγαλύτεροι διδάσκαλοι. «Ὅποιος θέλει μπορεῖ νά στραφεῖ στό γραπτό τοῦ Εὐλογημένου Ἐρημνευτῆ» γράφει περὶ τοῦ Θεοδώρου Μοψουεστίας ὁ ψευδο-Ἰσαάκ «σέ ἓναν ἄνθρωπο...» πού «τοῦ παραδόθηκαν μέ ἐμπιστοσύνη τά κρυμμένα μυστήρια τῆς Ἁγίας Γραφῆς... Τόν δεχόμαστε μᾶλλον σάν ἓναν ἀπό τοὺς ἀποστόλους, καί ὅποιος ἀντιτάσσεται στούς λόγους του... τόν θεωροῦμε ξένο πρὸς τήν κοινότητα τῆς Ἐκκλησίας». Τό Διόδωρο Ταρσοῦ ἀποκαλεῖ «μεγάλου διδάσκαλου τῆς Ἐκκλησίας» καί «ἱεροῦ Διόδωρου» ἐνῶ καί οἱ δύο Θεόδωρος καί Διόδωρος ἀποκαλοῦνται στύλοι τῆς Ἐκκλησίας.

γ) Διότι στό ψευδοἰσαάκεια συγγράμματα διακηρύσσεται ἡ ὠριγενική κακοδοξία περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν πάντων.

Ὁ ψευδο-Ἰσαάκ δέχεται τήν ὠριγενιστική πλάνη τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν πάντων. Ὁ ὠριγενής πίστευε, ἀντίθετα ἀπό τοὺς φοβεροὺς λόγους τοῦ Κυρίου περὶ αἰωνίου Ζωῆς καί αἰωνίου κολάσεως, ὅτι κάποια στιγμή ἡ κόλαση θά λάβει τέλος καί ὅλοι θά μποῦνε στόν Παράδεισο! Ὁ ψευδο-Ἰσαάκ παραπέμπει στούς αἰρετικούς Θεόδωρο καί Διόδωρο πού δέχονταν

αὐτές τίς ιδέες γιά νά θεμελιώσῃ τήν κακοδοξία περί τοῦ τέλους τῆς Γεέννης. Παραπέμπει στό Θεόδωρο πού γράφει:

«... Ποτέ δέν θά ἔλεγε ὁ Χριστός... «δαρήσεται πολλές» καί «δαρήσεται ὀλίγας», ἄν οἱ ποινές πού ἀναλογοῦν στίς ἁμαρτίες μας δέν ἦταν νά λάβουν κάποτε τέλος».

Παραπέμπει καί στόν Διόδωρο πού λέει:

«οἱ ραβδισμοί πού περιμένουν τούς κακούς δέν εἶναι αἰώνιοι... μπορεί νά βασανίζονται ὅπως τούς ἀξίζει γιά ἓνα σύντομο μόνο διάστημα... ὅμως κατόπιν τούς περιμένει ἡ εὐτυχία τῆς ἀθανασίας πού εἶναι παντοτινή».

Μέ βάση αὐτές τίς αἰρετικές διδασκαλίες ὁ ψευδο-Ἰσαάκ κάμει ἓνα ἄλμα βαρύτερο στήν πλάνη γράφοντας:

«Εἶναι ξεκάθαρο πώς ὁ Θεός δέν ἐγκαταλείπει τούς πεπτωκότες, καί πώς δέν θά ἀφήσῃ τούς δαίμονες νά παραμείνουν στήν δαιμονική τους κατάσταση, οὔτε τούς ἁμαρτωλούς στίς ἁμαρτίες τους. Ἀντιθέτως θά τούς ὀδηγήσῃ σ' αὐτή τήν κατάσταση τῆς τέλει ἀγάπης καί τῆς ἀπάθειας τοῦ νοῦ, τήν ὁποία κατέχουν ἤδη οἱ ἅγιοι ἄγγελοι... Ἴσως νά φθάσουν σέ μιά τελειότητα ἀκόμη μεγαλύτερη καί ἀπό αὐτήν τῆς παρούσας ὑπαρξῆς τῶν ἀγγέλων»!!!

Φοβερές βλασφημίες αὐτοῦ τοῦ ψευδοαγίου! Οἱ δαίμονες νά γίνουν ἀνώτεροι ἀπό τούς ἀγγέλους! Ὁ ψευδο-Ἰσαάκ βάλθηκε νά πραγματοποιήσῃ τά ἀρχέγονα σχέδια τοῦ Ἐωσφόρου βάζοντας τον πάνω ἀπό ὅλους.

V) Ἡ κακίστη παρέμβαση τοῦ ἐπισκόπου Καλλίστου Ware.

Στά 1998 ὁ ἐπίσκοπος Διοκλείας Κάλλιστος Ware ἔγραψε ἓνα ἄρθρο στό περιοδικό Theology Digest (1998) μέ τίτλο: «Τολμᾶμε νά ἐλπίζουμε γιά τή σωτηρία ὅλων;» Καί καταλήγει γράφοντας ὅτι «ἡ πίστη μας στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μᾶς κάνει νά ἐλπίζουμε ὅτι ὅλοι θά σωθοῦν».

Μέ τό ἄρθρο αὐτό τίθενται ὑπό συζήτηση οἱ βάσεις τῆς Ὀρθοδόξου Ἐσχατολογίας, στήν πραγματικότητα τά ἴδια τά λόγια τοῦ Κυρίου. Διερωτᾶται ὁ ἐπίσκοπος Κάλλιστος ἄν θά ὑπάρξει αἰωνία κόλαση. Βάζει τόν ἀναγνώστη μπροστά στό φιλοσοφικό διλήμμα: ἔσχατος δυαλισμός ἢ ἔσχατη ἀποκατάσταση καί συμφιλίωση. Ἴδου τό σκεπτικό του:

«Ἄν ξεκινούμε τονίζοντας ὅτι ὁ Θεός δημιούργησε ἕναν κόσμο «καλόν λίαν» καί ἐάν ἐπειτα ὑποστηρίζουμε ὅτι ἕνα σημαντικό μέρος τῆς λογικῆς Του δημιουργίας θά καταλήξει σέ ἀνυπόφορη ὀδύνη, χωρισμένο ἀπό Αὐτόν αἰώνια, αὐτό ἀσφαλῶς ὑποδηλώνει ὅτι ὁ Θεός ἔχει ἀποτύχει στό δημιουργικό Του ἔργο καί ἔχει ἠττηθεῖ ἀπό τίς δυνάμεις τοῦ κακοῦ. Εἴμαστε ἡσυχιοὶ καί ἱκανοποιημένοι μέ ἕνα τέτοιο συμπέρασμα; Ἡ τολμοῦμε, ἔστω καί μέ κάποιο δισταγμό, πέρα ἀπό αὐτή τή δυαδικότητα, νά βλέπουμε πρὸς μίαν ἔσχατη ἀποκατάσταση τῆς ἐνότητος ὅπου «ὄλα θά εἶναι καλά;» (all shall be well)». Ἀναζητεῖ λοιπόν ὁ ἐπίσκοπος Κάλλιστος ἕνα... happy end γιὰ τὸ μέλλον τοῦ κόσμου. Ὅμως αὐτὸ βρῖσκεται σέ ἀντίθεση μέ τὴν ἐν ἐλευθερίᾳ ἀγάπη τοῦ φιλανθρώπου Δεσπότη πρὸς τὰ πλάσματά Του.

Ὁ ἐπίσκοπος χρησιμοποιοῖ γνωστά χωρία ὅπου γίνεται λόγος γιὰ «κόλασιν αἰώνιον», γιὰ τὸ «πῦρ τὸ αἰώνιον», «τόν ἀκοίμητο σκώληκα», καί «τὸ χάσμα τὸ μέγα» τὰ ὅποια, ὅπως γράφει, «ἀποδίδονται εὐθέως στὸν Ἰησοῦ!» Ἀφήνει νά ἐννοηθεῖ ὅτι ὄλα αὐτὰ εἶναι μεταφορές καί σύμβολα ἐνῶ τὸ ἐπίθετο αἰώνιος μπορεῖ νά ἔχει σχέση μόνο μέ τὸν παρόντα αἰῶνα ὄχι μέ τὸν μέλλοντα... Βάζει λοιπόν τὸ δηλητήριο τῆς ἀμφιβολίας γιὰ τὸ νόημα τῶν φοβερῶν λόγων τοῦ Κυρίου καί στή συνέχεια ἀντιπαράβλλει τὰ χωρία αὐτὰ μέ μίαν ἄλλη σειρά χωρίων ἀπό τίς Ἐπιστολές τοῦ Ἀπ. Παύλου, τὰ ὅποια ἐρμηνεύει ὅπως ὁ Ὠριγένης. Γιὰ τὸν Ὠριγένη γράφει: «Τὸ λάθος τοῦ Ὠριγένους ἦταν ὅτι προσπάθησε νά πει πάρα πολλά. **Αὐτὸ εἶναι ἕνα σφάλμα πού θαυμάζω μᾶλλον παρά ἀποστρέφομαι,** (δική μας ἡ ἀραίωση) ἀλλὰ ὅπωςδήποτε ἦταν λάθος». Στὰ πλαίσια τοῦ θαυμασμοῦ του γιὰ τὸν Ὠριγένη ὁ Κάλλιστος Ware καί γιὰ νά τὸν ὑπερασπιστεῖ φθάνει στό σημεῖο νά ἀμφισβητεῖ τὸ οἰκουμενικὸ κῦρος τῆς καταδίκης τοῦ Ὠριγένους ἀπὸ τὴν Ε΄ Οἰκουμ. Σύνοδο.

Γιὰ νά στηρίξει τὴν κακοδοξία του περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν πάντων ὁ ἐπίσκοπος Κάλλιστος παρουσιάζει τὸν Ἀββᾶ Ἰσαάκ ὡς ἀνήκοντα στὴν «Ἐκκλησία τῆς Ἀνατολῆς» δηλαδή ὡς νεστοριανὸ καί ἀποδέχεται ὡς γνήσια τὰ κακοδόξα ψευδοἰσαάκεια ἔργα. Γράφει ὅτι ὁ Ἀββᾶς Ἰσαάκ δέν εἶχε σχέση ὑπακοῆς μέ τὸν Βυζαντινὸ Αὐτοκράτορα καί ὡς ἐκ τούτου οὔτε ἀναγνώριζε τὴν Ε΄ Οἰκ. Σύνοδο οὔτε ἐλάμβανε ὑπ' ὄψιν του τὰ ἀναθέματα πού ἐκείνη εἶχε υἱοθετήσῃ κατά τοῦ Ὠριγένους. Ἰδοὺ λοιπόν ὁ Ἀββᾶς Ἰσαάκ νεστοριανὸς καί ὠριγενιστῆς καί παρά ταῦτα Ἅγιοι! Παραδοξότητες ἂν μὴ τί ἄλλο!

Γράφει ἀκόμη ὁ ἐπίσκοπος Κάλλιστος ὅτι ὁ «Ἰσαάκ... μέ περισσότερο πάθος ἀπὸ τὸν Ὠριγένη ἀπορρίπτει ὁποιοδήποτε ὑπαινιγμὸ ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι μνησίκακος καί ἐκδικητικὸς... καί ὅταν τιμωρεῖ... ὁ σκοπὸς εἶναι ἀναμορφωτικὸς καί θεραπευτικὸς». Ἰσχυρίζεται τέλος ὅτι γιὰ τὸν Ἅγιο Ἰσαάκ -στὴν οὐσία γιὰ τὸν ψευδο-Ἰσαάκ- «ἡ Γέεννα δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά ἕνας τόπος ἐξαγνισμοῦ καί καθάρσεως, πού βοηθεῖ στό νά ἔλθει εἰς πέρας τὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ ὁ ὁποῖος «πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καί εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν» (Α΄ Τιμ. 2, 4). Μέ τὸν τρόπο αὐτὸ ὁ Ἀββᾶς μας, ἀδίκως ἐπωμιζόμενος τίς κακοδοξίες τοῦ ψευδο-Ἰσαάκ, κατατάσσεται στοὺς ὀπαδοὺς τῆς θεωρίας τοῦ καθαρτηρίου πυρός. Καί βέβαια πλαγίως ἀλλὰ σαφῶς τὴν θεωρία αὐτὴ ἀσπάζεται καί ὁ ἴδιος ὁ ἐπίσκοπος Κάλλιστος ὁ ὁποῖος δέν παραλείπει νά παρατηρήσει ὅτι «οἱ ρωμαιοκαθολικὲς καί Ὀρθόδοξε ἀπόψεις περὶ <μέσης καταστάσεως> [τῶν ψυχῶν] μετὰ θάνατον, δέν βρῖσκονται σέ τόσο ὀξεία ἀντίθεση μεταξύ τους, ὅσο φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως!» Λοιπόν φαίνεται ὅτι ὁ ἐπίσκοπος αὐτὸς νομίζει ὅτι κατάλαβε καλύτερα ἀπὸ τοὺς Ἅγιοι Πατέρες τί σημαίνει Καθαρτήριο καί πόσο ἀσήμαντη εἶναι αὐτὴ ἢ πλάνη τοῦ Παπισμοῦ! Νά ἕνα ἀκόμη οἰκουμενιστικὸ προγεφύρωμα πρὸς τὴν κατεύθυνση τῶν παπικῶν, ὅπου κλήθηκε νά παίξει τὸ ρόλο του καί ὁ Ἅγιος Ἰσαάκ ὁ Σύρος. Δυστυχῶς γιὰ τοὺς ἐνδερμούς, ὄψιμους ὀπαδοὺς τοῦ Ὠριγενισμοῦ, ὁ Ἅγιος Ἰσαάκ ἀρνεῖται νά παίξει ρόλους καί ἡ γνήσια διδασκαλία του διαψεύδει τίς φροῦδες ἐλπίδες τους.

VI) Ὁ Ἀββᾶς Ἰσαάκ περί τῆς αἰωνίου Ζωῆς καί τῆς αἰωνίου κολάσεως

Ὅλες οἱ προαναφερθεῖσες κακοδοξίες τῶν ψευδοῖσακειῶν συγγραμμάτων δέν ἔχουν καμμία σχέση μέ τόν Ἀββᾶ Ἰσαάκ, καί τήν κατά πάντα ὀρθόδοξη διδασκαλία του.

α) Ὅσον ἀφορᾷ στίς νεστοριανές κακοδοξίες, παρά τίς... φιλότιμες προσπάθειες τοῦ Ἀλφέγιεφ καί τῶν σὺν αὐτῷ, δέν μποροῦν νά ἀποδείξουν ὅτι τέτοιες πλάνες ὑπάρχουν στά γνήσια ἔργα τοῦ Ἁγίου.

β) Ὅσον ἀφορᾷ τήν ἀποκατάσταση τῶν πάντων πρέπει νά εἰπωθοῦν τά ἑξῆς:

Ὁ ἀββᾶς Ἰσαάκ ἐκφράζει τήν καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ ἀγάπη του πρὸς κάθε πλάσμα ἀκόμα καί πρὸς τοὺς δαίμονες:

Ἡρωτήθη πάλιν... Καί τί ἔστι καρδία ἐλεήμων; καί εἶπε· καυσις καρδίας ὑπέρ πάσης τῆς κτίσεως, ὑπέρ τῶν ἀνθρώπων, καί τῶν ὀρνέων, καί τῶν ζώων, καί τῶν δαιμόνων, καί ὑπέρ παντός κτίσματος. Καί ἐκ τῆς μνήμης αὐτῶν καί τῆς θεωρίας αὐτῶν ρέουσιν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ δάκρυα. Ἐκ τῆς πολλῆς καί σφοδρᾶς ἐλεημοσύνης τῆς συνεχούσης τήν καρδίαν, καί ἐκ τῆς πολλῆς καρτερίας σμικρύνεται ἡ καρδία αὐτοῦ, καί οὐ δύναται βαστάξει ἢ ἀκοῦσαι ἢ ἰδεῖν βλάβην τινά ἢ λύπην μικράν ἐν τῇ κτίσει γινομένην. Καί διὰ τοῦτο καί ὑπέρ τῶν ἀλόγων, καί ὑπέρ τῶν ἐχθρῶν τῆς ἀληθείας, καί ὑπέρ τῶν βλαπτόντων αὐτόν ἐν πάσῃ ὥρᾳ εὐχὴν μετὰ δακρύων προσφέρει, τοῦ φυλαχθῆναι αὐτούς, καί ἰλασθῆναι αὐτοῖς ὁμοίως καί ὑπέρ τῆς φύσεως τῶν ἐρπετῶν ἐκ τῆς πολλῆς αὐτοῦ ἐλεημοσύνης τῆς κινουμένης ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἀμέτρως καθ' ὁμοιότητα Θεοῦ».

Αὐτή ὅμως ἡ ἀγάπη δέν ἀκυρώνει τή διδασκαλία τοῦ Εὐαγγελίου τήν ὁποία διατρανώνει ὁ Ἀββᾶς μας:

Καί διεχώρισε [ὁ Θεός] τά ὅρια τῶν διαφορῶν τῶν κατασκηνομάτων αὐτῶν εἰπὼν· ὅτι ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, δηλονότι οἱ ἁμαρτωλοὶ· οἱ δὲ δίκαιοι, εἰς ζωὴν αἰώνιον ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ Ἥλιος. Καί πάλιν· ἤξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καί δυσμῶν καί ἀνακλιθήσονται ἐν τοῖς κόλποις Ἀβραάμ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τό σκότος τό ἐξώτερον· ὅπου ὁ κλαυθμὸς καί ὁ θρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Ὅπερ ἐστὶ παντός πυρός φοβερώτατον».

Ὁ ψευδο-Ἰσαάκ ὄντας ἓνας ἀφώτιστος νεστοριανός γιά νά δικαιολογήσει τήν πλάνη περί ἀποκαταστάσεως τῶν πάντων ὁμιλεῖ γιά τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καί ρωτᾷ:

«Ποιὸς μπορεῖ νά πεῖ ἢ νά φανταστεῖ πὼς ἡ ἀγάπη τοῦ Κτίστου δέν εἶναι ἀνώτερη τῆς Γεέννης;»

Ὁ γλυκύτατος ἀββᾶς μας τοῦ ἀπαντᾶ:

«Ἄτοπον ἐστὶ λογίζεσθαι τινα, ὅτι οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐν τῇ γεέννῃ στεροῦνται τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ», δηλαδή εἶναι παράλογο νὰ σκεφτεῖ κάποιος ὅτι οἱ ἁμαρτωλοὶ στήν κόλαση στεροῦνται τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ δέν ἀπουσιάζει οὔτε ἀπὸ τὴν κόλαση γιατί ὡς ἄκτιστη ἐνέργεια προσφέρεται σέ ὅλους, ἡ δέ κόλαση δέν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴν διαρκῆ ἄρνηση τῆς προσφερομένης ἀγάπης. Αὐτὴ ἡ ἀγάπη γιὰ μὲν τοὺς πιστοὺς γίνεται φῶς, γιὰ δέ τοὺς κολασμένους πῦρ. Ἰδοὺ πῶς τὰ γράφει αὐτὰ ὁ εὐλογημένος Ὁσῖος Ἰσαάκ:

Ἐγὼ δέ λέγω, ὅτι ἐν τῇ γεέννῃ κολαζόμενοι, τῇ μάστιγι τῆς ἀγάπης μαστιζονται. Καὶ τί πικρὸν καὶ σφοδρὸν τό τῆς ἀγάπης κολαστήριον; Τουτέστιν ἐκεῖνοι οἵτινες ἠσθήθησαν, ὅτι εἰς τὴν ἀγάπην ἔπταισαν μείζονα τὴν κόλασιν ἔχουσι πάσης φοβουμένης κολάσεως. Ἡ γὰρ λύπη ἢ βάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ ἐκ τῆς εἰς τὴν ἀγάπην ἁμαρτίας, ὀξυτέρα ἐστὶν πάσης κολάσεως γινομένης. Ἄτοπον ἐστὶ λογίζεσθαι τινα, ὅτι οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐν τῇ γεέννῃ στεροῦνται τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἀγάπη ἔκγονόν ἐστὶ τῆς γνώσεως τῆς ἀληθείας, ἣτις ὁμολογουμένως κοινῶς πᾶσι δίδοται. Ἐνεργεῖ δέ ἡ ἀγάπη ἐν τῇ δυνάμει αὐτῆς κατὰ διπλοῦν τρόπον· τοὺς μὲν ἁμαρτωλοὺς κολάζουσα, ὡς καὶ ἐνταῦθα συμβαίνει πρὸς φίλον ἀπὸ φίλου· τοὺς δέ τετηρηκότας τὰ δέοντα, εὐφραίνουσα ἐν αὐτῇ. Καὶ αὕτη ἐστὶ κατάγε τὸν ἐμὸν λόγον ἢ ἐν τῇ γεέννῃ κολάσις, ἢ μεταμέλεια».

Ἀντιλαμβάνεται λοιπὸν κανεὶς ὅτι ἡ κόλαση δέν εἶναι τιμωρία ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ συνέπεια τῶν ἐπιλογῶν τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ αὐτὸ σεβόμενος ὁ Θεός δέν κάμει βίαιη ἀνατροπή, ὅπως ἰσχυρίζονται οἱ ὠριγενιστές, μαζί τους καὶ ὁ ψευδο-Ἰσαάκ, καταργώντας τὴν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου.

VI) Ἡ σκοπιμότητα τοῦ βιβλίου τοῦ ἐπισκόπου Ἰλαρίωνος Ἀλφέγιεφ.

Πάντως ὁ ἐπίσκοπος Ἀλφέγιεφ, ὁ συγγραφέας τοῦ βιβλίου «Ἅγιος Ἰσαάκ ὁ Σύρος. Ὁ πνευματικὸς τοῦ κόσμος» δέν νοιώθει τὴν ἀνάγκη νὰ δικαιολογήσει τὸν ψευδοᾶγιο γιὰ τίς πλάνες του. Τὸν ταυτίζει μὲ τὸν Ἅγιο Ἰσαάκ καὶ πιστεύει ὅτι ὁ Ἅγιος ἔχει τέτοιες κακόδοξες ἀπόψεις ἐπειδὴ ἀνῆκε δηθδεν στὴ νεστοριανή «ἐκκλησία τῆς Ἀνατολῆς». Αὐτὴ ἡ «ἐκκλησία», κατὰ τὸν Ἀλφέγιεφ, στήν οὐσία τῆς δέν εἶναι νεστοριανή ἂν καὶ «συνέχισε νὰ μνημονεύει τὸν Θεόδωρο καὶ τὸν Διόδωρο καὶ μετὰ τὸν ἀναθεματισμὸ τους ἀπὸ τὸ Βυζάντιο (sic) ἂν «καὶ συμπεριέλαβε τὸ ὄνομα τοῦ Νεστορίου στὰ δίπτυχα...» ἂν καὶ ἀκολουθοῦσε τὴ θεολογικὴ καὶ χριστολογικὴ σκέψη πού βρισκόταν πρὶο κοντὰ σέ αὐτὴν τοῦ Νεστορίου». Μιλᾶμε πλέον γιὰ θεολογικὲς φαιδρότητες πού δέν χρήζουν σχολίων!

Ἀλλά οὔτε μέ τήν Ἐκκλησία τῶν Ἰακωβιτῶν ἔχει πρόβλημα ὁ συγγραφέας ἡ ὁποία «ἀποκαλεῖται ἐπίσης «μονοφυσιτική» ἀπό τούς θεολογικούς ἀντιπάλους της», ὅπως ἐξ ἄλλου καί ἡ ἐκκλησία τῆς Ἀνατολῆς εἶναι «νεστοριανή» ὅπως ἰσχυρίζονταν οἱ ἐχθροί της»!!! Ὅλες αὐτές εἶναι... ἐκκλησίες! Ἡ διαφορά εἶναι ὅτι στή μιά περίπτωση ἔχουμε τήν «ἐλληνόφωνη βυζαντινή παράδοση», ἐνῶ στήν ἄλλη τήν «ἀνατολικοσυριακή παράδοση» καί «δυτικοσυριακή παράδοση».

Ἔτσι ὁ ἐπίσκοπος Ἀλφέγιεφ:

- δημιουργεῖ μιά σύγχυση καί ἐνσπείρει ἀμφιβολίες περί τῆς Μοναδικότητος καί τῆς Ἀληθείας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.
- Ἐμβάλλει ἀμφιβολίες περί τῆς Ἀληθείας πού ἐκφράζεται διά τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων.
- Βάζει, ὡς μή ὀφείλε, στό στόμα τοῦ Ἁγίου βλάσφημες κακοδοξίες καί κλονίζει τήν ἐμπιστοσύνη τῶν πιστῶν στή διδασκαλία καί τήν ἀγιότητά του
- καί τέλος κατατάσσοντας τόν Ἅγιο Ἰσαάκ στούς νεστοριανούς, τόν ἀδικεῖ, ἀκυρώνει τήν ὀρθοδοξία του καί ἀλλάζει τήν βασική πίστη τῆς Ἐκκλησίας ὅτι Ἅγιος εἶναι μ ὁ ν ο ὁ Θεοθεός καί ὅτι Θεοῦται μόνο ὅποιος εἶναι σέ κοινωνία μέ τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

Τελικός σκοπός τοῦ βιβλίου εἶναι νά προωθήσει τήν οἰκουμενιστική προοπτική ἀφοῦ ὅπως λέγει «ὁ λόγος τοῦ ἁγίου Ἰσαάκ... διέσχισε τούς ὁμολογιακούς φραγμούς» καί «τά γραπτά του συνεχίζουν νά τραβοῦν τήν προσοχή τῶν χριστιανῶν πού ἀνήκουν σέ διάφορες παραδόσεις, ἀλλά μοιράζονται τήν κοινή πίστη στό Χριστό, πού μετέχουν στήν ἀναζήτηση τῆς σωτηρίας».

Αὐτό βέβαια εἶναι ἡ μισή ἀλήθεια. Ὄντως ἀναζητοῦν τή σωτηρία οἱ ἑτεροδόξοι, ἀλλά δέν μοιράζονται τή σωτήριο πίστη τοῦ Ἁγίου Ἰσαάκ καί τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πού ἀνήκει.

Γι' αὐτό διερωτώμεθα:

Πῶς τολμοῦν κάποιοι κατ' ὄνομα ὀρθόδοξοι νά ἀσεβοῦν στόν κατά τούς Ἁγίους Πατέρας «θεοφόρο φιλόσοφο» Ἄββᾶ Ἰσαάκ, νά ἀμαυρώνουν τό σεπτό του πρόσωπο, νά δυσφημοῦν τήν ἀγιότητα καί νά νοθεύουν τίς θεόπνευστες συγγραφές του;

Ἀφοῦ δέν εἴμαστε ἄξιοι τόν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων του νά λύσουμε, ὡς ἄγευστοι τῶν οὐρανίων ἐμπειριῶν του, γιατί δέν ἀπτόμεθα τοῦ κρασπέδου τῶν ἱματίων του γιά νά τόν ἔχουμε πρὸς τόν Χριστό δερμότατον πρέσβυ;

Καί ἐάν δέν ἔχουμε τή διάθεση οὔτε αὐτό νά κάνουμε, γιατί βάζουμε σκάνδαλα στήν ὠφέλεια τῶν Ὁρθοδόξων καί προσκόμματα στή μεταστροφή τῶν ἑτεροδόξων πού θέλγονται ἀπό τή διδασκαλία του καί ζητοῦν νά εἰσελθοῦν στήν Μία, Ἁγία, Καθολική, Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία;

Δέν θά ἔπρεπε ὁ τόσο καί πανταχοῦ ἀγαπώμενος Ἅγιος Ἰσαάκ νά παραμένει ἕνας δείκτης πρὸς τήν ὀρθοδοξία, ἕνα κλειδί γιά νά ἀνοίξουν οἱ καρδιές τῶν μαραζωμένων ἀπό τήν αἵρεση πλανεμένων στή Δύση ἀδελφῶν μας; μιά κλήση στό ὀρθόδοξο βάπτισμα πού εἶναι ἡ ἀπαρχή τῆς σωτηρίας καί στήν κατά Χριστόν ὀρθόδοξη ἄσκηση; Γράφει ὁ Ἄββᾶς Ἰσαάκ:

«Ἴδού γάρ τό βάπτισμα δωρεάν συγχωρεῖ, καί οὐ ζητεῖ ὅλως τί, ἀλλ' ἦ πίστιν. ἐν τῇ μετανοίᾳ δέ τῶν ἀμαρτιῶν τῇ μετά τό βάπτισμα, οὐ δωρεάν, ἀλλά ζητεῖ κόπους καί θλίψεις, καί λύπας τῆς κατανύξεως, καί δάκρυα καί κλαυθμόν καιροῦ πολλοῦ καί οὕτω συγχωρεῖ...»

Δέν θά ἔπρεπε τέλος ὁ ἅγιος νά ἀποτελεῖ μιᾶ ζωσα ὑπόδειξη ὅτι χωρίς τήν ὀρθόδοξη πίστη καί τό βάπτισμα δέν μπορεῖ κανεῖς ὄχι μόνο νά γευθεῖ κάτι τί ἀπό τήν γλυκυτάτη διδασκαλία τοῦ ἁγίου, ἀλλά οὔτε νά τόν κατανοήσει ὀρθά;

VII) Ὁ π. Παῖσιος καί ἡ ἀδικία στό πρόσωπο τοῦ Ἁγίου

Γράφεται στό βίο τοῦ Γέροντος Παῖσιου ὅτι ὁ Γέροντας ἄκουσε κάποτε αὐτές τίς συκοφαντίες περί νεστοριανισμοῦ τοῦ Ἁγίου Ἰσαάκ. Λυπημένος πολύ καί προσευχόμενος ἔλαβε ἄνωθεν πληροφορία περί τῆς ὀρθοδοξίας τοῦ Ἁγίου. Μετά ἀπ' αὐτό στό μηναῖο τοῦ Ἰανουαρίου στίς 28, πού ἐορτάζεται ὁ Ἅγιος Ἐφραίμ ὁ Σύρος πρόσθεσε τά ἐξῆς: «...καί Ἰσαάκ τοῦ μεγάλου ἡσυχαστοῦ καί πολύ ἀδικημένου».

Πάντως ἡ ἀδικία πού γίνεται στον Ἅγιο Ἰσαάκ μέ τό βιβλίον τοῦ Ἀλφέγιεφ καί ἄλλα παρεμφερῆ βιβλία καί δημοσιεύματα, στήν οὐσία εἶναι ἀδικία πού γίνεται τόσο σέ κάποιους ὀρθοδόξους πού βλέπουν τόν Ἅγιο μέ καχυποψία καί στεροῦνται ἔτσι τήν ωφέλεια ἀπό τήν αὐθεντική του διδασκαλία καί τίς πρεσβείες του, ὅσο καί στούς ἑτεροδόξους πού τόν βλέπουν σάν ἕνα σοφό χριστιανό διδάσκαλο, μέ πολύ καλές συμβουλές καί ὄχι ὡς τόν θαυμαστό ὀρθόδοξο, ἐκκλησιαστικό διδάσκαλο τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Εἰδεμῆ ὅσον ἀφορᾶ... στόν ἴδιο τόν Ἅγιο... αὐτός δέν στερεῖται καθόλου τήν ἄκτιστη δόξα μέ τήν ὁποία τόν περιβάλλει ὁ Κύριος στή βασιλεία Του.

Ἐμπιστοσύνη στήν ἱερά Παράδοση

Μετά ἀπό ὅσα ἐλέγχθησαν γίνεται φρονοῦμε σαφές ὅτι πρέπει πάντοτε νά ἐμπιστευόμεθα τήν ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας, πού παραλαμβάνει ἐκ τῶν Ἁγίων Πατέρων καί παραδίδει τόν βίο καί τά κείμενα τῶν Ἁγίων καί θεοφόρων Πατέρων. Ἐν προκειμένῳ ἡ Ἐκκλησία μᾶς παραδίδει τά θεοφώτιστα ἔργα τοῦ Ἀββᾶ Ἰσαάκ στήν ἐλληνική τους μετάφραση, κείμενα ὀρθοδόξοτατα, ἔμπλεα χάριτος καί παραμυθίας. Ἄν δέν ἐμπιστευθοῦμε τήν ἱερά Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας πάντα θά τελοῦμε ἐν συγχύσει καί θά εἴμαστε ὡς «νήπιοι κλυδωνιζόμενοι καί περιφερόμενοι παντί ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας» (Εφ. 4, 14) τῶν ἀθέων καί ὀρθολογιστῶν φράγκων θεολόγων, οἱ ὁποῖοι ἄμοιροι τῆς θείας χάριτος διψοῦν καί ἐρευνοῦν χωρίς ἀποτέλεσμα.